

"אשת חיל? מצאנו"

יום האישה הבינלאומי, הכנסת, 3 במרס 1993

אדוני היושב-ראש, חברות הכנסת, כנסת נכבדה,

המימרה שאפשר לפתוח בה את המעמד החגיגי הזה היא: "אשת חיל- מי ימצא"? והיא, בעיני, בלתי רלוונטית לימינו, כיוון שהשנים והדורות שחלפו נתנו את התשובה: מצאנו. אשת החיל נמצאת איתנו ולצדנו והיא כמותנו, ומדבורה הנביאה ועד חנה סנש, היא מלווה את ההיסטוריה של עם ישראל ומדינת ישראל, והיא יוצרת אותה והיא חלק בלתי נפרד מבנייתה של המדינה. ועם זאת, העובדה שאנו נזקקים מדי פעם, כמו היום, לציין ולהדגיש את הצורך בקידום מעמדה של האישה אומרת דרשני. משמעותה היא שגם היום, בשלהי המאה העשרים, עדיין קיים קיפוח. גם יש בתוכנו חלקי אוכלוסיה שנשענים על מסורת קדומה, ועדיין אין מקבלים את האישה במעמד שווה. יש להצטער על כך ולעשות כל שאפשר לתקן. מבחינה זו ראוי צה"ל לשבחים רבים: מראשית ימיו, אך בעיקר בשנים האחרונות, פתח הצבא את שעריו לנשים ביותר ויותר מקצועות שנחשבו בעבר ל"גבריים", והכוונה היא להמשיך בדרך זו ולהרחיב את המסגרות הפתוחות בפני החיילות.

הממשלות, כל הממשלות, הקדישו תשומת לב לקידום מעמד האישה: כבר בשנת 1977 ביקשנו לבדוק את התקדמות מעמדן של הנשים בחברה הישראלית. מונתה אז הגברת אורה נמיר לעמוד בראש הוועדה למעמד האישה. המלצות אותה ועדה עסקו בתחומים רבים: האישה בכוח העבודה, בחינוך, במעורבות בחיים הציבוריים והפוליטיים, מעמד האישה בדיני משפחה, נשים במצבי מצוקה, האישה במערכת הביטחונית, תדמית האישה ומקומה בתקשורת ועוד. ההמלצות אומצו אז כולן, אך לצערנו נודע לנו באחרונה כי רק חלק מההמלצות יושמו. דו"ח הוועדה ברובו עדיין רלוונטי, ועלינו להעבירו, אם גם במאוחר, ממישור רעיוני למישור ענייני. זאת נעשה.

חברות הכנסת, כנסת נכבדה, הממשלה מחויבת למימוש השוויון בין המינים, ותפעל להשגתו בכל התחומים ובכל מגזרי החברה הישראלית באמצעות מערכת החינוך על כל רמותיה

ושלביה, לרבות בצבא, בתקשורת לסוגיה, בחקיקה. כדי לקדם מטרה זו אנו פועלים: להכללתן של נשים במוקדי הכרעה ולהגדלת ייצוגן בכל מערכות השלטון. בממשלתנו היום שתי שרות וסגנית-שר, יותר מאשר אי-פעם בעבר.

אנו פועלים למתן זכויות שוות לעבודה לנשים וגברים, ולהשוואה של שכר הנשים לשכר הגברים.

מתן זכות לחישוב נפרד לבן זוג לגבי מקור הכנסה שהוא.

אנו פועלים ליישום מלא של החוק למניעת אלימות במשפחה. במסגרת זו נדונה אפשרות להקמת צוות בין-משרדי אשר יטפל במשולב, באופן ייסודי וכולל, בחיסול תופעת האלימות כלפי נשים וילדים במשפחה. אנו מקצים גם משאבים מוגברים לטיפול בבעיה במסגרת השירותים החברתיים-קהילתיים.

אנו גם פועלים להרחבת מערכות השירותים למשפחה העובדת: ובכלל זה מעונות יום והנהגת מסלול של יום לימודים ארוך.

חברי הכנסת, למיטב ידיעתנו, ישראל היא אחת המדינות המתקדמות בעולם מבחינת חקיקה לעניין מעמדה של האישה. במשך השנים נחקקו חוק ההזדמנות השווה בתעסוקה, חוק שכר שווה לעובד ולעובדת וחוק שוויון הזדמנויות. אושררה גם האמנה הבינלאומית לביעור האפליה נגד נשים - אבל תפקידנו הוא לדאוג שחוקים לא רק ייחקקו אלא גם ייאכפו במדינה. אסור שנסתפק בתשלום מס שפתיים. הצדק צריך לא רק להיעשות אלא גם להיראות.

אכן, לא תמו הבעיות. האבטלה בקרב הנשים גבוהה יותר מאשר בין הגברים. שכון נמוך לעיתים קרובות מזה של הגברים, ולא תמיד הן מקודמות בהתאם לכישוריהן. גם הנתונים על אלימות כלפי נשים הם צל שמעיב על חברתנו. ועם זאת נשים רבות מפתחות היום קריירות מצליחות במקביל לטיפול בתיאון ומשפחותיהן.

אנו סבורים שעל מערכת החינוך להכין תוכניות לימודים אשר יתרמו לשוויון ההזדמנויות בין הנשים לגברים. תוכניות לימודים אלה, כמאמר דו"ח נמיר, יעמדו בסימן "השוויון מתוך שוני".

ולעניין היועצת למעמד האישה במשרד ראש-הממשלה: בכוונתי לקבל החלטה בנושא לאור
בניית המערכת הכוללת שתטפל במימוש המלצות הוועדה למעמד האישה.

אסיים בשיר הלל: שיר הלל לאם היהודייה, לאישה הישראלית, שימיה ולילותיה רווי דאגה,
האישה העושה לביתה, לילדינו, שהיא חלק בלתי-נפרד מחיינו האישיים והלאומיים -
ובלעדיה אי-אפשר.

לא תמו שבחי האם היהודייה והאישה הישראלית, ואמר זאת נתן אלתרמן: "עוד אומר לך את
כל המילים הטובות שישנן, שישנן עדיין".

תודה מעומק הלב לנשות-החיל.